

Sprawozdanie z działalności Działu Archeologii w roku 2015

Dział Archeologii Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie prowadzony był w 2015 r. przez Karolinę Stań. W Dziale pracowały następujące osoby: Karolina Bucka (od maja), Bartłomiej Sil (do końca czerwca), Mateusz Szeremeta, Iwona Wojciechowska oraz pomoc techniczna Robert Paduch. Pracownia Konserwacji funkcjonująca w ramach Działu prowadzona była przez Klaudię Pławiak.

Prace archeologiczne

W omawianym okresie przeprowadzono następujące nadzory i badania archeologiczne:

- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego z garażem wraz z infrastrukturą techniczną na działce nr 203/23 w Kunowie, gm. Kobyłanka;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z infrastrukturą techniczną na terenie działki nr 523 w Lipniku, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie myjni samochodowej jednostanowiskowej bezdotykowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 1308 w Dolicach, gm. loco;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z infrastrukturą techniczną na terenie działki nr 74/6 w Reptowie, gm. Kobyłanka;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 26/19 w Grzędzicach, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z infrastrukturą techniczną na dz. nr 26/6 w Żarowie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 234/2 w Zieleniewie, gm. Kobyłanka;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku letniskowego wraz z zagospodarowaniem terenu na działce nr 287 w Parlinie, gm. Stara Dąbrowa;

- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 118/2 w Morzycy, gm. Dolice;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 385/15 w Żarowie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 19/14 w Stargardzie;
- interwencyjne badania archeologiczne przy pracach ziemnych związanych z budową budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr 1183 w Maszewie, gm. loco;
- interwencyjne badania archeologiczne przy pracach ziemnych związanych z budową budynku mieszkalnego jednorodzinnego z garażem oraz przyłączy infrastruktury technicznej na działce nr 49/15 i 360 w Maszewie, gm. loco;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na działkach nr 336/1, 337/1, 337/2 w Morzyczynie, gm. Kobylanka;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie domu jednorodzinnego wraz z garażem na działce nr 479/2 w Morzyczynie, gm. Kobylanka;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr 121/12 w Żarowie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 294/6 w Witkowie Drugim, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie domku jednorodzinnego wraz z garażem oraz niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 386/22 w Żarowie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 235/5 w Grzędzicach, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie sieci wodno-kanalizacyjnej do budynków mieszkalnych na działkach nr 251/1, 251/2, 251/4 oraz 397 w Strachocinie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach nr 73/133, 73/124, 73/72 w Stargardzie;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działce nr 26/10 w Grzędzicach, gm. Stargard;
- badania archeologiczno-antropologiczne przy reliktach ossuarium średniowiecznego kościoła klasztornego zakonu dominikanów pw. św. Idziego położonego na części nieruchomości gruntowej nr 226 w Kamieniu Pomorskim, gm. loco;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr 384/19 w Skalinie, gm. Stargard;

- interwencyjne badania archeologiczne przy remoncie, wzmocnieniu i zabezpieczeniu fragmentów murów obronnych w Stargardzie od Bramy Pyrzyckiej, wzdłuż ulic Sukienniczej i Strażniczej na działkach nr 293, 295/2, 296, 298, 314, 316, 317 w Stargardzie;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego z dwoma lokalami mieszkalnymi wraz z zagospodarowaniem terenu na działce nr 22/5 w Stargardzie;
- interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr 384/15 w Skalinie, gm. Stargard;
- interwencyjne badania archeologiczne przy pracach ziemnych związanych z budową budynku gospodarczego wraz z infrastrukturą techniczną na działce nr 342 w Kiczarowie, gm. Stargard;
- sondażowe badania archeologiczno-architektoniczne przy ul. Włosienniczej i przy dawnym przedłużeniu ulicy Szewskiej w Stargardzie, na działce nr 197/7 w związku z planowaną zabudową mieszkaniową (etap I).

Największymi wykopaliskami prowadzonymi przez Dział Archeologii w 2015 r. były badania przy ul. Sukienniczej i dawnym przedłużeniu ul. Szewskiej. Celem było rozpoznanie dawnej zabudowy tej części miasta. Prace archeologiczne obejmowały północno-wschodnią część obszaru działki nr 197/7 na Starym Mieście w Stargardzie o powierzchni 120m² (teren dawnych dwóch działek o nr 441, 442 z kamienicami nr 23-24, wg planu Schwadtkena z 1724 r., który jest podstawą kartograficzną dla prowadzonych prac archeologicznych na obszarze Starego Miasta w Stargardzie). W trakcie badań odkryto relikty kamienic oraz natrafiano na obiekty i zabytki związane z działalnością ludwisarni z XVI w. (więcej o badaniach w dziale *Odkrycia i badania archeologiczne*).

Projekty naukowe

16 lutego pracownicy Działu Archeologii: K. Stań, I. Wojciechowska, M. Szeremeta oraz dyrektor MAH dr M. Majewski uczestniczyli w objeździe naukowym, którego celem była kontrola stanu zachowania grodzisk w okolicy Suchania. Dodatkowo udano się na teren po dawnym zamku joannickim w Suchaniu. W trakcie oględzin zlokalizowano zbiór naczyń cynowych z okresu XVI/XVII w. ustawionych przy budynku mieszkalnym. Przedmioty te znalazł właściciel posesji na dnie stawu, mieszczącego się za domem, w trakcie jego pogłębiania. W związku z tym 14 października M. Szeremeta wraz z pracownikami Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu przeprowadził podwodną eksplorację miejsca odkrycia owych przedmiotów. W trakcie prac natrafiono na brązowy kociołek. Ze względu na roślinność wodną dalsze poszukiwania zabytków ponowione zostaną wiosną 2016 r.

W marcu rozpoczęto realizację dwóch projektów, oba zadania zostały dofinansowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu *Dziedzictwo kulturowe*, priorytet *Ochrona zabytków archeologicznych*.

Jeden z nich to dwuletni projekt pt. *Archeologia Stargardu t.2. Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego*. Pierwszy rok projektu obejmował wykonanie analiz specjalistycznych oraz opracowanie źródeł pozyskanych w trakcie badań

wykopaliskowych na dawnym klasztorze augustianów w Stargardzie – wykopy I, II, IIa, IIb i IIc. W związku z tym zadaniem wypożyczone zostały zabytki następującym osobom:

- prof. dr hab. Anna Drażkowska – tkaniny i elementy pasmanteryjne;
- mgr Marek Dworaczyk – ceramika tradycyjna;
- dr hab. Piotr Gunia prof. UW – detale architektoniczne;
- mgr Genowefa Horoszko – numizmaty;
- dr Andrzej Janowski – zabytki metalowe, zabytki z kości i poroża;
- dr hab. Daniel Makowiecki prof. UMK – zwierzęce szczątki kostne;
- dr Paulina Romanowicz – późnośredniowieczna ceramika czerwona oraz kamionka;
- mgr Aleksandra Wilgocka – zabytki szklane;
- dr Marcin Szydłowski – zabytki kamienne;
- mgr Andrzej Zyśko – późnośredniowieczna ceramika siwa.

Drugi projekt to *Monograficzne opracowanie dwóch cmentarzysk kurhanowych z późnej epoki brązu w Dolicach na Pomorzu Zachodnim*, który realizowany był we współpracy z Instytutem Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Celem projektu było upowszechnienie wyników dotychczasowych badań wykopaliskowych prowadzonych w Dolicach (pow. stargardzki, woj. zachodniopomorskie) na dwóch cmentarzyskach kurhanowych z późnej epoki brązu (stan. 30 i 40) oraz na dwóch stanowiskach osadowych (stan. 35 i 45), tworzących z nimi zwarty kompleks osadniczy. Realizacja tego zadania pozwoliła wprowadzić do obiegu naukowego wyniki badań dwóch cennych stanowisk sepulkralnych, natomiast w aspekcie konserwatorskim i popularyzatorskim zainteresować władze samorządowe ochroną dziedzictwa archeologicznego, jak również upowszechnić wiedzę o pradziejach Pomorza Zachodniego wśród lokalnych społeczności. W projekt zaangażowane zostały następujące osoby:

- dr hab. Maciej Kaczmarek – koordynator projektu;
- dr Franciszek Rożnowski – opracowanie antropologiczne;
- prof. dr hab. inż. Marek Krąpiec – badania C14;
- dr hab. Piotr Gunia prof. UW – opracowanie petrograficzne i geochemiczne ceramiki;
- mgr Wiesław Małkowski – pomiary sytuacyjno-wysokościowe GPS GTK, mapy cyfrowe cmentarzysk, numeryczny model terenu;
- Helena Bona – dokumentacja rysunkowa.

W kwietniu pracownicy DA MAH I. Wojciechowska, B. Sil oraz M. Szeremeta wraz z dyrektorem MAH dr. Marcinem Majewskim oraz studentami Katedry Archeologii IHiSM Uniwersytetu Szczecińskiego uczestniczyli w badaniach powierzchniowych w miejscowościach: Krzywnica, Krępcowo oraz Szadzko.

14 października pracownicy DA MAH K. Stań, I. Wojciechowska K. Bucka oraz dyrektor MAH dr M. Majewski wraz z pracownikami Katedry Archeologii IHiSM US oraz Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Szczecinie, wzięli udział w objeździe po grodziskach znajdujących się w dorzeczu Regi, w ramach projektu *Polska i Pomorze w kształtowaniu cywilizacji europejskiej (od słowiańskich plemion*

do przełomu XII/XIII w.). Kierownikiem projektu jest prof. dr hab. Stanisław Rosik z Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

30 listopada został złożony wniosek w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Dziedzictwo kulturowe*, priorytet *Wspieranie działań muzealnych* o dofinansowanie wystawy czasowej *Jaki król – taki strój...*

Kwerendy, wizyty

W lutym dr Dobrosława Horzela z Instytutu Historii i Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła kwerendę naukową w związku z realizacją projektu badawczego pt. *Korpus witraży średniowiecznych w Polsce* i zapoznała się z witrażami ze zbiorów Działu. Zadanie finansowane jest przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, a jego celem jest opracowanie wszystkich zachowanych na terenie Polski średniowiecznych witraży i ich fragmentów.

W marcu Marcin Dziewanowski, przygotowując pracę doktorską, przeprowadził kwerendę naukową dotyczącą materiału krzemienego z Morzyczyna, gm. Kobylanka.

W kwietniu w ramach planowanej na 2016 r. wystawy *Jaki król – taki strój...* dotyczącej dawnego krawiectwa oraz mody, przygotowywanej wspólnie z Agnieszką Matwiejczuk, pracownikiem Biblioteki MAH, rozesłano kwerendy do ponad 50 muzeów w Polsce.

W czerwcu przeprowadzono kwerendę naukową dla Gabinetu Historii Miasta i Regionu do 1945 r. Muzeum Lubuskiego w Gorzowie Wielkopolskim w związku z planowaną wystawą czasową poświęconą dawnej medycynie.

Od lipca do września w badaniach archeologicznych dawnego kwartału XXVIII przy ul. Włosienniczej oprócz pracowników DA MAH uczestniczyli studenci archeologii Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, studenci Katedry Archeologii IHiSM US oraz wolontariuszki z I Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Stargardzie.

10 września K. Stań i A. Matwiejczuk przeprowadziły kwerendę naukową w Muzeum Historii Miasta Poznania w poszukiwaniu eksponatów do planowanej wystawy *Jaki król – taki strój...*

W październiku przeprowadzono i przygotowano odpowiedź na kwerendę naukową dla Muzeum Ziemi Wałeckiej w Wałczu odnośnie średniowiecznego detalu architektonicznego.

17 października K. Stań oraz I. Wojciechowska przeprowadziły kwerendę naukową w Muzeum Historycznym Miasta Gdańska oraz w Muzeum Narodowym w Gdańsku w poszukiwaniu eksponatów do planowanej ekspozycji czasowej *Jaki król – taki strój...*

W grudniu Aleksandra Wilgocka przeprowadziła kwerendę naukową w DA MAH odnośnie szkła na potrzeby dwuletniego projektu pt. *Archeologia Stargardu t.2. Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego*.

W omawianym roku Dział gościł studentkę III roku Katedry Archeologii IHiSM US Natalię Dec, która korzystała ze zbiorów archeologicznych w celu przygotowania pracy licencjackiej. Jej głównym celem jest opracowanie naczyń nocnych pochodzących z badań kwartału IX na Starym Mieście w Stargardzie.

Wypożyczenia

W maju przygotowano dokumentację ponownego wypożyczenia urnału szklanego z badań archeologicznych kwartału IX (2007-2008) dla Pommersches Landesmuseum Greifswald.

14 września wypożyczony został sztylet brązowy (nr inw. MS/A/200) na wystawę czasową *Wędrówki archeologiczne* organizowaną przez Muzeum Narodowe w Szczecinie. Ekspozycja prezentowała archeologię Pomorza Zachodniego przez pryzmat obszaru ziemi łobeskiej. Na wystawie obejrzyć można było ponad 70 eksponatów z 43 miejscowości, m.in. ozdoby ciała i stroju, przybory toaletowe, narzędzia, broń, monety oraz naczynia.

Nabytki

Do zbiorów Działu Archeologii MAH został przekazany szereg zabytków z różnych okresów chronologicznych znalezionych przypadkowo w Stargardzie i okolicach. Zbiór opisany zostanie dokładniej w dziale *Odkrycia i badania archeologiczne*.

Spotkania, konferencje

10 kwietnia B. Sil uczestniczył w konferencji *Między ziemią a niebem: Pochówki w grobach komorowych na ziemiach polskich w okresie wczesnego średniowiecza* zorganizowanej przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

16 kwietnia 2015 r. w ramach „Muzealnych Spotkań z Przeszłością” M. Szeremeta wygłosił referat *Nowy (trój)wymiar przeszłości. Nowoczesne metody badań i dokumentacji w archeologii*.

17 kwietnia B. Sil uczestniczył w konferencji *Bydgoszcz późnośredniowieczna i nowożytna w świetle źródeł archeologicznych i historycznych*, która odbyła się z okazji *Dni Ochrony Zabytków* w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

W dniach 7-9 października I. Wojciechowska, K. Bucka oraz M. Szeremeta uczestniczyli w Drugim Międzynarodowym Sympozjum Ceramiki i Szkła pod nazwą *Ceramika i szkło w sztuce. Sztuka w ceramice i szkle* zorganizowanym przez Ośrodek Badań nad Kulturą Późnego Antyku i Wczesnego Średniowiecza IAE PAN we Wrocławiu oraz Katedrę Konserwacji i Restauracji Ceramiki i Szkła Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

16 października dyrektor MAH dr M. Majewski oraz pracownicy Działu Archeologii: K. Stań, I. Wojciechowska oraz K. Bucka wzięli udział w 15. sesji naukowej *Trzebiatów-spotkania pomorskie*, która odbyła się w Trzebiatowskim Ośrodku Kultury.

5 listopada dyrektor MAH dr M. Majewski oraz pracownicy Działu Archeologii uczestniczyli w *V Archeologicznej Sesji Sprawozdawczej*, która odbyła się w Szczecinie w siedzibie Wydziału Humanistycznego. W trakcie jej trwania dyrektor M. Majewski wygłosił dwa referaty *Zapach latryny i inne wrażenia z badań na kilku działkach kwartału XXVIII w Stargardzie* oraz *Różne twarze ciepła renesansowego domu na Pomorzu Zachodnim – podsumowanie studiów*.

W dniach 18-20 listopada dyrektor MAH dr M. Majewski oraz pracownicy Działu Archeologii: K. Stań, I. Wojciechowska, K. Bucka oraz M. Szeremeta uczestniczyli w Gdańsku w *XX Sesji Pomorzoznawczej* za lata 2014-2015. Konferencja została zorganizowana przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku we współpracy z Muzeum Zamkowym w Malborku, Muzeum w Łęborku, Muzeum Historyczno-Etnograficznym w Chojnicach, Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim, Instytutem Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego, Stowarzyszeniem Promocji Zabytków Archeologicznych w Gdańsku oraz Pracownią Archeologiczno-Konserwatorską Renata Wiloch-Kozłowska w Gdańsku. Podczas konferencji dr M. Majewski wygłosił referat pt. *Kolejny warsztat ludwisarski w Stargardzie*, M. Szeremeta komunikat pt. *Wyniki i znaleziska z nadzoru archeologicznego prowadzonego w Stargardzie na rogu ulic Płatnerzy i Łokietka*.

26 listopada 2015 r. w ramach „Muzealnych Spotkań z Przeszłością” M. Szeremeta wygłosił referat *Neandertalczyk też człowiek*.

Prace konserwatorskie przeprowadzone przez Pracownię Konserwatorską

Konserwator zabytków K. Pławiak w omawianym okresie przeprowadziła konserwację szeregu zabytków i eksponatów muzealnych. Większość artefaktów pochodziła z badań archeologicznych prowadzonych przez pracowników Działu. Wstępne zabiegi konserwacyjne polegały na rozpoznaniu materii obiektu i przygotowaniu indywidualnego programu prac konserwatorskich dla każdego z nich. Zabytki oczyszczano mechanicznie i chemicznie, dezynfekowano, nakładano inhibitor korozji, a także zabezpieczenia antykorozyjne. Do odrestaurowanych zabytków dołączono dokumentację opisową i fotograficzną.

Konserwacji poddano przedmioty pochodzące z następujących badań i zbiorów:

1. Klasztor augustianów – eremitów:

- antaby:
212/IIb/A/S (2 szt.), 584/IIb/A/S, 648/IIb/A/S, 897/IIb/A/S, 31/IIc/A/S, 129/IIc/A/S;
- aplikacje, blaszki brązowe i miedziane:
10/IIb/A/S, 22/IIb/A/S, 39/IIb/A/S, 48/IIb/A/S, 187/IIb/A/S, 199/IIb/A/S, 230/IIb/A/S, 249/IIb/A/S, 283/IIb/A/S, 497/IIb/A/S, 672/IIb/A/S, 677/IIb/A/S, 688/IIb/A/S, 724/IIb/A/S, 766/IIb/A/S, 832/IIb/A/S, 904/IIb/A/S;
- druty:
206/IIb/A/S, 253/IIb/A/S, 299/IIb/A/S, 403/IIb/A/S, 508/IIb/A/S;
- guziki:
15/IIb/A/S, 49/IIb/A/S (2 szt.), 448/IIb/A/S, 481/IIb/A/S (2 szt.), 482/IIb/A/S, 484/IIb/A/S, 486/IIb/A/S, 487/IIb/A/S, 488/IIb/A/S, 489/IIb/A/S (3 szt.), 490/IIb/A/S, 544/IIb/A/S;
- gwoździe:
39/I/A/S, 571/II/A/S, 3/IIa/A/S, 17/IIa/A/S, 19/IIa/A/S, 25/IIa/A/S, 30/IIa/A/S, 32/IIa/A/S, 39/IIa/A/S, 47/IIa/A/S, 59/IIa/A/S, 63/IIa/A/S, 68/IIa/A/S, 69/IIa/A/S, 73/IIa/A/S, 76/IIa/A/S, 79/IIa/A/S, 81/IIa/A/S, 91/IIa/A/S;

- IIa/A/S, 93/IIa/A/S, 97/IIa/A/S, 98/IIa/A/S, 127/IIa/A/S, 133/IIa/A/S (5 szt.), 140/IIa/A/S, 143/IIa/A/S, 153/IIa/A/S, 175/IIa/A/S, 182/IIa/A/S, 183/IIa/A/S, 186/IIa/A/S, 203/IIa/A/S, 204/IIa/A/S, 210/IIa/A/S, 214/IIa/A/S, 218/IIa/A/S, 249/IIa/A/S, 250/IIa/A/S, 253/IIa/A/S, 260/IIa/A/S, 268/IIa/A/S, 297/IIa/A/S, 328/IIa/A/S, 358/IIa/A/S, 369/IIa/A/S, 390/IIa/A/S, 376/IIa/A/S, 24/IIb/A/S, 27/IIb/A/S, 31/IIb/A/S, 32/IIb/A/S, 66/IIb/A/S, 69/IIb/A/S, 73/IIb/A/S, 84/IIb/A/S, 85/IIb/A/S, 101/IIb/A/S, 124/IIb/A/S, 129/IIb/A/S, 130/IIb/A/S, 131/IIb/A/S, 143/IIb/A/S, 148/IIb/A/S, 151/IIb/A/S, 154/IIb/A/S, 164/IIb/A/S, 170/IIb/A/S, 185/IIb/A/S, 193/IIb/A/S, 197/IIb/A/S, 204/IIb/A/S, 210/IIb/A/S, 218/IIb/A/S, 219/IIb/A/S, 231/IIb/A/S, 234/IIb/A/S, 235/IIb/A/S, 255/IIb/A/S, 261/IIb/A/S, 280/IIb/A/S, 284/IIb/A/S, 292/IIb/A/S, 295/IIb/A/S, 311/IIb/A/S, 320/IIb/A/S, 323/IIb/A/S, 326/IIb/A/S, 327/IIb/A/S, 336/IIb/A/S, 387/IIb/A/S, 422/IIb/A/S, 429/IIb/A/S, 432/IIb/A/S, 438/IIb/A/S, 524/IIb/A/S, 540/IIb/A/S, 561/IIb/A/S, 578/IIb/A/S, 582/IIb/A/S, 593/IIb/A/S, 604/IIb/A/S, 719/IIb/A/S, 748/IIb/A/S, 752/IIb/A/S, 768/IIb/A/S, 771/IIb/A/S, 784/IIb/A/S, 795/IIb/A/S, 798/IIb/A/S, 814/IIb/A/S, 847/IIb/A/S, 849/IIb/A/S, 910/IIb/A/S, 3/IIc/A/S, 5/IIc/A/S, 6/IIc/A/S, 8/IIc/A/S, 11/IIc/A/S, 15/IIc/A/S, 17/IIc/A/S, 20/IIc/A/S, 22/IIc/A/S, 23/IIc/A/S, 35/IIc/A/S, 41/IIc/A/S, 46/IIc/A/S, 47/IIc/A/S, 53/IIc/A/S, 55/IIc/A/S, 60/IIc/A/S, 61/IIc/A/S, 62/IIc/A/S, 66/IIc/A/S, 67/IIc/A/S, 77/IIc/A/S, 80/IIc/A/S, 84/IIc/A/S, 85/IIc/A/S, 90/IIc/A/S, 106/IIc/A/S, 109/IIc/A/S, 110/IIc/A/S, 111/IIc/A/S, 117/IIc/A/S, 123/IIc/A/S, 124/IIc/A/S, 127/IIc/A/S, 128/IIc/A/S, 153/IIc/A/S, 161/IIc/A/S, 177/IIc/A/S, 186/IIc/A/S, 194/IIc/A/S, 196/IIc/A/S, 202/IIc/A/S, 203/IIc/A/S, 210/IIc/A/S, 233/IIc/A/S, 243/IIc/A/S, 828/IIc/A/S;
- nity tapicerskie:
134/IIa/A/S (18 szt.), 249/IIa/A/S, 364/II/b/A/S, 512/IIb/A/S;
 - okucia bądź ich elementy:
144/II/A/S, 96/IIa/A/S, 108/IIa/A/S, 376/IIa/A/S, 28/IIb/A/S, 44/IIb/A/S, 165/IIb/A/S, 215/IIb/A/S, 216/IIb/A/S, 244/IIb/A/S, 245/IIb/A/S, 248/IIb/A/S, 250/IIb/A/S, 270/IIb/A/S, 272/IIb/A/S, 289/IIb/A/S, 300/IIb/A/S, 316/IIb/A/S, 330/IIb/A/S, 341/IIb/A/S, 345/IIb/A/S, 347/IIb/A/S, 401/IIb/A/S, 402/IIb/A/S, 434/IIb/A/S, 504/IIb/A/S, 517/IIb/A/S, 522/IIb/A/S, 546/IIb/A/S, 548/IIb/A/S (3 szt.), 550/IIb/A/S, 596/IIb/A/S, 653/IIb/A/S, 769/IIb/A/S, 816/IIb/A/S, 819/IIb/A/S (4 szt.), 824/IIb/A/S (3 szt.), 121/IIc/A/S, 122/II/c/A/S, 123/IIc/A/S, 133/IIc/A/S, 145/IIc/A/S;
 - przedmioty brązowe:
63/IIb/A/S, 104/IIb/A/S, 164/IIb/A/S, 174/IIb/A/S, 232/IIb/A/S, 394/IIb/A/S, 455/IIb/A/S, 515/IIb/A/S, 525 /IIb/A/S, 552/IIb/A/S, 721/IIb/A/S;
 - przedmioty ołowiane:
886/IIb/A/S, 903/IIb/A/S;

- przedmioty żelazne (w tym śruby, klucze, ostrza noży itp.) bądź ich elementy:
8/I/A/S, 103/II/A/S, 874/II/A/S, 163/IIa/A/S, 195/IIa/A/S, 198/IIa/A/S, 349/IIa/A/S, 370/IIa/A/S, 8/IIb/A/S, 12/IIb/A/S, 42/IIb/A/S, 51/IIb/A/S, 57/IIb/A/S, 65/IIb/A/S, 68/IIb/A/S, 74/IIb/A/S, 123/IIb/A/S, 137/IIb/A/S, 141/IIb/A/S, 155/IIb/A/S, 169/IIb/A/S, 190/IIb/A/S, 199/IIb/A/S, 200/IIb/A/S, 208/IIb/A/S, 211/IIb/A/S, 226/IIb/A/S, 233/IIb/A/S, 237/IIb/A/S, 241/IIb/A/S, 244/IIb/A/S, 254/IIb/A/S, 259/IIb/A/S, 269/IIb/A/S, 270/IIb/A/S, 273/IIb/A/S, 275/IIb/A/S, 294/IIb/A/S, 348/IIb/A/S, 361/IIb/A/S, 362/IIb/A/S, 367/IIa/A/S, 369/IIb/A/S, 380/IIb/A/S, 393/IIb/A/S, 399/IIb/A/S, 608/IIb/A/S, 616/IIb/A/S, 666/IIb/A/S, 673/IIb/A/S, 674/IIb/A/S, 678/IIb/A/S, 714/IIb/A/S, 729/IIb/A/S, 732/IIb/A/S, 735/IIb/A/S, 757/IIb/A/S, 759/IIb/A/S, 787/IIb/A/S, 880/IIb/A/S, 873/IIb/A/S, 10/IIc/A/S, 59/IIc/A/S, 83/IIc/A/S, 102/IIc/A/S, 105/IIc/A/S, 106/IIc/A/S, 125/IIc/A/S, 137/IIc/A/S, 156/IIc/A/S, 158/IIc/A/S, 168/IIc/A/S, 199/IIc/A/S;
- ramki witrażowe:
51/IIa/A/S, 144/IIb/A/S, 737/IIb/A/S, 13/IIc/A/S;
- sprzączki:
175/IIb/A/S, 782/IIb/A/S, 912/IIb/A/S;
- szpilki brązowe:
13/IIb/A/S, 36/IIb/A/S, 38/IIb/A/S, 62/IIb/A/S, 89/IIb/A/S, 94/IIb/A/S, 109/IIb/A/S, 268/IIb/A/S, 315/IIb/A/S, 400/IIb/A/S, 450/IIb/A/S, 449/IIb/A/S, 553/IIb/A/S, 554/IIb/A/S, 555/IIb/A/S, 556/IIb/A/S, 625/IIb/A/S, 628/IIb/A/S, 629/IIb/A/S, 631/IIb/A/S, 868/IIb/A/S, 636/IIb/A/S, 702/IIb/A/S, 703/IIb/A/S, 704/IIb/A/S (4 szt.), 552/IIb/A/S.

2. Kwartał XXVIII Starego Miasta w Stargardzie:

- formy odlewnicze:
108/Sch/28/S, 111/Sch/28/S, 141/Sch/28/S, 649/Sch/28/S, 652/Sch/28/S, 653/Sch/28/S, 654/Sch/28/S, 655/Sch/28/S, 658/Sch/28/S, 659/Sch/28/S, 691/Sch/28/S, 697/Sch/28/S, 702/Sch/28/S, 711/Sch/28/S, 719/Sch/28/S, 725/Sch/28/S, 728/Sch/28/S, 731/Sch/28/S, 740/Sch/28/S;
- guziki:
39/Sch/28/S, 46/Sch/28/S, 51/Sch/28/S, 52/Sch/28/S, 61/Sch/28/S, 66/Sch/28/S, 123/Sch/28/S, 160/Sch/28/S;
- monety:
1/Sch/28/S, 2/Sch/28/S, 5/Sch/28/S, 9/Sch/28/S, 26/Sch/28/S, 27/Sch/28/S, 32/Sch/28/S, 34/Sch/28/S, 35/Sch/28/S, 40/Sch/28/S, 42/Sch/28/S, 43/Sch/28/S, 44/Sch/28/S, 48/Sch/28/S, 55/Sch/28/S, 67/Sch/28/S, 68/Sch/28/S, 69/Sch/28/S, 74/Sch/28/S, 75/Sch/28/S, 79/Sch/28/S, 83/Sch/28/S, 84/Sch/28/S, 118/Sch/28/S, 119/Sch/28/S, 120/Sch/28/S (3 szt.), 121/Sch/28/S, 122/Sch/28/S, 127/Sch/28/S, 148/Sch/28/S, 153/Sch/28/S;

- naparstki:
17/Sch/28/S, 30/Sch/28/S, 76/Sch/28/S;
 - przedmioty brązowe:
6/Sch/28/S, 8/Sch/28/S, 21/Sch/28/S, 38/Sch/28/S, 45/Sch/28/S, 53/Sch/28/S, 56/Sch/28/S, 57/Sch/28/S, 58/Sch/28/S, 62/Sch/28/S, 63/Sch/28/S, 65/Sch/28/S, 78/Sch/28/S, 147/Sch/28/S, 165/Sch/28/S;
 - przedmioty ołowiane:
33/Sch/28/S, 50/Sch/28/S, 41/Sch/28/S, 72/Sch/28/S, 432/Sch/28/S;
 - varia:
17/Sch/28/M, 47/Sch/28/S, 70/Sch/28/S, 82/Sch/28/S, 319/Sch/28/S,
widelec, płytka posadzkowa, nóżka grapena, okucie książki, ostroga, strzemień.
3. Badania archeologiczno-antropologiczne przy reliktach ossuarium średnio-wiecznego kościoła klasztornego zakonu dominikanów pw. św. Idziego w Kamieniu Pomorskim:
- dzwonek (1/OS/KP/S), fragment dzwonka (3/OS/KP/S), przedmioty brązowe - 5 sztuk (5/OS/KP/S), sprzączka (6/OS/KP/S).
4. Zbiory MAH - Dział Archeologii:
- igła brązowa (491/I/JK/S), okucia brązowe - 2 szt. (MS/A/224), ostrze sztyletu (MS/A/286/1), przedmiot brązowy (389/R/Kw/S), przedmiot miedziany (389/R/Kw/S), szpila brązowa (493/I/JK/S), sztylet (MS/A/200).
5. Zbiory MAH - Dział Historii i Badań Nad Społecznością Lokalną:
- fenig (MS/N/2282), fenig (MS/N/2283), fenig (MS/N/2284), fenig (MS/N/2285), fenig (MS/N/2286), marka (MS/N/2281), łyżka (MS/V/430), bransoletka, lornetka, żeton.

Karolina Stań, Klaudia Pławiak

Ryc. 1. Stargard, Stare Miasto, ul. Włosiennicza i dawne przedłużenie ul. Szewskiej, Kwartał XXVIII. Kamienica 23, eksploracja obiektu 1 – pozostałość po ludwisarni. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 2. Stargard, Stare Miasto, ul. Włosiennicza i dawne przedłużenie ul. Szewskiej, Kwartał XXVIII. Kamienica 23, fragment formy ludwisarskiej z obiektu 1. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 3. Stargard, Stare Miasto, ul. Włosiennicza i dawne przedłużenie ul. Szewskiej, Kwartał XXVIII. Kamienica 23, eksploracja obiektu 8. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 4. Stargard, Stare Miasto, ul. Włosiennicza i dawne przedłużenie ul. Szewskiej, Kwartał XXVIII. Kamienica 23, fragment beczki z obiektu 8. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 5. Lichтарь (nr inw. 18/Sch/28/S). Stan przed i po konserwacji. Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie (przed konserwacją), M. Szeremeta, MAH w Stargardzie (po konserwacji)

Ryc. 6. Kurek (nr inw. 53/Sch/28/S). Stan przed i po konserwacji. Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Broszka (nr inw. 82/Sch/28/S). Stan przed i po konserwacji. Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 8. Zapięcie od książki (nr inw. 165/Sch/28/S). Stan przed i po konserwacji.
Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 9. Uchwyt brązowy (nr inw. MS/A/224). Stan przed i po konserwacji.
Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 10. Ostrze sztyletu (nr inw. MS/A/286/1). Stan przed i po konserwacji.
Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 11. Monety (nr inw. MS/N/2281-2286). Stan przed konserwacją. Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 12. Monety (nr inw. MS/N/2281-2286). Stan po konserwacji. Fot. K. Pławiak, MAH w Stargardzie